

Innst. S. nr. 201

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra kommunalkomiteen

Dokument nr. 8:38 (2002-2003)

Innstilling fra kommunalkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Djupedal og Karin Andersen om å gå igjennom og etablere beredskapsnivåer for brannvesenet som er høyere enn i dag og som differensierer mellom områder ut fra hvor risikoen for tap av menneskeliv og kulturminner er høy

Til Stortinget

1. SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

1. Stortinget ber Regjeringen gå igjennom og etablere beredskapsnivåer for brannvesenet som er høyere enn i dag og som ivaretar behovene i områder hvor risikoen for tap av menneskeliv og kulturminner er høy.
2. Stortinget ber Regjeringen gå igjennom alle brannforebyggende kontrollinstanser og regimer, kravene til brannsyn og forebyggende tiltak og fremme forslag til helhetlige kontrollregimer som ivaretar høyere brannsikkerhet enn i dag.
3. Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til kostnader ved dette i Revidert nasjonalbudsjett for 2003."

2. KOMITEENS MERKNADER

2.1 Generelt

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sigvald Oppebøen Hansen, Reidar Sandal, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og Signe Øye, fra Høyre, Peter Gitmark, Hans Kristian Høgsnes og Kari Lise Holmberg, fra Fremskrittspartiet, Torbjørn Andersen og Per Sandberg, fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Ander-

sen og Heikki Holmås, fra Kristelig Folkeparti, Anita Apelthun Sæle og Ivar Østberg, og fra Senterpartiet, lederen Magnhild Meltveit Kleppa, viser til at både Stortinget, departementet og ansvarlige faginstanser de senere årene har lagt ned mye arbeid for å bringe ned antall branner og brannskader i Norge. Bakgrunnen for denne ekstraordinære innsatsen er at Norge i mange år har tronet på toppen av internasjonale brannstatistikker. Dette er en plassering vi som nasjon har satt oss som mål å distansere oss fra. Den viktigste strategien for måloppnåelse er basert på å intensivere forebyggende tiltak i henhold til gjeldende regelverk.

Komiteen viser til at forslagsstillerne ønsker å etablere et nytt og høyere beredskapsnivå i brannvesenet enn dagens.

Komiteen viser i denne sammenheng til arbeids- og administrasjonsministerens brev av 20. mars 2003 til komiteen, der det framgår at erfaringen til Direktoratet for brann- og el-sikkerhet (DBE) er at økt beredskap og økt innsatsstyrke ikke er blant de tiltak som nødvendigvis er mest effektive for å redusere antall branner i Norge.

Komiteen er av den oppfatning at dagens lov- og regelverk stiller strenge krav til brannsikkerhet i samfunnet. Problemet er først og fremst at regelverket ikke etterleveres i nødvendig grad.

Komiteen viser til at boligbranner i trehus ofte får katastrofale følger. Fra en brann starter i et vanlig bolighus og til det er fullstendig nedbrent, kan det i en del tilfeller ta bare 30 minutter.

Komiteen mener følgende er viktig:

- Brannvarslingssystemer som oppdager brann på et tidlig stadium finnes.
- Stedlig brannslukningsutstyr er lett tilgjengelig for å stoppe branntilløp så tidlig som mulig i startfasen.
- Økende bruk av sprinkelanlegg i institusjonsboliger.

- Økte krav til brannsikkerhet i private bolighus.
- Hyppigere kontroll av el-anlegget i bolighus.

Komiteen viser til at det for tiden foregår mye arbeid som er i tråd med det forslagsstilleren ber om. I inneværende år skal brannsikkerheten ved sykehus/helseinstitusjoner og hoteller undersøkes. For tiden kartlegges brannsikkerheten i omsorgsboliger og rapporten skal legges frem til sommeren.

Komiteen forutsetter at rapporten vil bli fulgt opp på hensiktsmessig vis av de berørte myndigheter.

Komiteen viser også til at DBE nå går gjennom både forskriftsverket og sin egen strategi for å øke effekten av de forebyggende tiltakene. Resultatet av dette arbeidet vil forhåpentligvis bli at det på lengre sikt oppnås økt brannsikkerhet i Norge. Konsekvensen blir færre antall branner, noe som kan bidra til at Norge ikke lenger figurerer på toppen av internasjonale brannstatistikker.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, foreslår at Dokument nr. 8:38 (2002-2003) vedlegges protokollen.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil vise til følgende merknad i Innst. O. nr. 38 (2002 2003):

"Flertallet mener at dagens ordning med egenkontroll nok kan ha visse svakheter. Flertallet mener derfor at det er behov for en grundig gjennomgang av kontroll- og tilsynsfunksjoner og vil be om at bygningslovutvalget foretar en grundig gjennomgang av disse oppgaver med sikte på forbedringer."

Dette flertallet forventer at Regjeringen følger dette opp.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil peke på at de siste åra har det vært økt vekt på forebygging og branntilsyn. Dette har vært helt nødvendig, og det er behov for ytterligere styrking av kontrollen.

Økt kontroll vil redusere antall branner. Risikoen for å bli tatt i ulovligheter er en viktig forebyggende faktor. Dersom risikoen for å bli tatt er liten, vil aktører som ikke tar kostnadene ved å følge sikkerhetsbestemmelser, og er i en konkurransesituasjon, få et konkurransefortrinn framfor seriøse aktører, samtidig som befolkningen og miljøet vil bli påført en uakseptabel risiko. Myndighetene må derfor følge opp ulike ordninger for internkontroll med nødvendige kontrolltiltak slik at sikkerhetstiltak og oppfølging av forskrifter innebærer kostnader for bedrifter, virksomheter og privatpersoner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at mange virksomheter, som

for eksempel restaurantbransjen, ofte foretar ombygginger og ofte har skiftende byggherrer og eiere og der ved skiftende ansvarshaver. Dette øker risikoen for branntekniske feil og mangler og krever økt tilsynshyp-pighet. I tillegg reiser det spørsmål om bestemmelsene i plan- og bygningsloven om egenkontroll uten godkjenning av slike arbeider, er gode nok. Med bakgrunn i flere branner der det er åpenbart at egenkontrollen ved bygging eller bygningsmessige endringer ikke har ivaretatt brannsikkerheten, mener disse medlemmer det er behov for å få vurdert om bestemmelsene nå er gode nok. Regler om brannsikkerhet for å sikre liv, helse og uerstattelige verdier må ha prioritet framfor effektivitet og raske avgjørelse i byggesaker.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i statsbudsjettet for 2004 om å vurdere behovet for endringer i plan- og bygningsloven, slik at hele eller deler av egenkontrollen ved bygging eller bygningsmessige endringer erstattes med godkjenning av brannvernmyndighet."

2.2 Verneverdige bygninger og bymiljøer

Komiteen viser til at DBE har nært samarbeid med Riksantikvaren når det gjelder de 6 000 verneverdige bygningene som er registrert, og vil i løpet av 2003 gjennomføre en landsomfattende kartlegging av det tilsyn som utføres av kommunale og interkommunale brannvesen.

Komiteen vil vise til at storbrannen i Trondheim medførte at det ble gitt en ekstrabevilgning til Miljøverndepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet til utvikling av kompetanse når det gjelder brannsikring av tette trehusmiljøer. Det er vedtatt å bruke disse midlene på Røros, og at tiltakene må være slik at de har overføringsverdi på andre trehusmiljøer.

Både DBE og Riksantikvaren mener ifølge DBE-Aktuelt nr. 1 2003 at kommunene på lokalt nivå må utarbeide konkrete brannsikringsplaner. Tiltakene må ikke bare rette seg mot objekter av nasjonal verdi, men også mot bygninger som har kulturhistorisk betydning for nærmiljøet.

Komiteen vil be om at nødvendige tiltak som baserer seg på dette arbeidet blir lagt fram for Stortinget så raskt som mulig.

2.3 Kontrollregimer

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det i 2001 var stor nedgang i antall utførte tilsyn fra det lokale el-tilsyn. Foreløpig gjennomgang for 2002 viser at nedgangen fortsetter. DBE ser med uro på utviklingen, og i DBE-Aktuelt nr. 3 for 2002 påpekes det at konsekvensene kan bli redusert el-sikkerhet med fare for flere el-uhell og branner. Antall brannsyn som utføres er bare halvparten av det nivået lovgivningen fastsetter. Det er derfor nødvendig å gå igjennom alle former for kontrolltiltak, rutiner og brannsyn for å ivareta høyere brannsikkerhet enn i dag. Disse tiltakene må kostnadsberegnes.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen gå igjennom alle brannforebyggende kontrollinstanser og regimer, kravene til brannsyn og forebyggende tiltak og fremme forslag til helhetlige kontrollregimer som ivaretar høyere brannsikkerhet enn i dag."

Økt vekt på brannsyn og forebygging kan ikke oppveie mangelfull beredskap. Er ulykken ute, er utfallet helt avhengig av beredskapen. Tiden det tar fra en sambandsvakt mottar en melding om brann eller annen ulykke og til brannmannskapene kan begynne sin slukke- eller redningsinnsats, bør være så kort som mulig. Dette er ikke minst viktig om natten. Disse medlemmer er bekymret for at overgangen fra kasernert mannskap til hjemmевakt vil føre til svekket beredskap, først og fremst fordi tiden fra meldingen mottas, til slukke- eller redningsinnsats begynner, vil øke.

For å hindre at branner oppstår og for å slukke dem raskt, må det være et tett samarbeid mellom de som går vakt og de som utfører brannsyn. I tillegg er det viktig med fleksible organisasjonsformer slik at de som går på vakt kan utføre brannsyn i perioder og vice versa. En slik utveksling gir brannfolk en bedre erfaringsbakgrunn og hever deres kompetanse. Det finnes for mange små brannvesen, og det bør derfor stimuleres til økt interkommunalt samarbeid på dette området. Den optimale størrelsen på et brannvesen er imidlertid vanskelig å fastslå, og vil være avhengig av svært mange faktorer, ikke minst den lokale og regionale infrastruktur, lokale forhold og geografiske avstander. Disse medlemmer mener derfor at dette temaet ikke kan avfeies uten en grundig gjennomgang og politisk avveining av risiko og kostnader, spesielt for de som har ekstra utfordringer fordi det er særlige forhold ved bygningsmassen og beboere som gjør risikoen for tap av menneskeliv og kulturminner høy.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen gå igjennom og etablere beredskapsnivåer for brannvesenet som er høyere enn i dag og som ivaretar behovene i områder hvor risikoen for tap av menneskeliv og kulturminner er høy."

3. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen i statsbudsjettet for 2004 om å vurdere behovet for endringer i plan- og bygningsloven, slik at hele eller deler av egenkontrollen ved bygging eller bygningsmessige endringer erstattes med godkjenning av brannvernmyndighet.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen gå igjennom alle brannforebyggende kontrollinstanser og regimer, kravene til brannsyn og forebyggende tiltak og fremme forslag til helhetlige kontrollregimer som ivaretar høyere brannsikkerhet enn i dag.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen gå igjennom og etablere beredskapsnivåer for brannvesenet som er høyere enn i dag og som ivaretar behovene i områder hvor risikoen for tap av menneskeliv og kulturminner er høy.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:38 (2002-2003) - forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Djupedal og Karin Andersen om å gå igjennom og etablere beredskapsnivåer for brannvesenet som er høyere enn i dag og som differensierer mellom områder ut fra hvor risikoen for tap av menneskeliv og kulturminner er høy - vedlegges protokollen.

Oslo, i kommunalkomiteen, den 13. mai 2003

Magnhild Meltveit Kleppa
leder

Torbjørn Andersen
ordfører

